

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Czerpanie z 30 lat Europejskiego Komitetu Regionów – władze lokalne i regionalne kształtujące przyszłość UE

(C/2025/277)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Uwzględniając:

- **Traktat o Unii Europejskiej z Maastricht** ustanawiający Europejski Komitet Regionów, **który odbył pierwszą sesję plenarną w 1994 r.**, a także fakt, że w tym traktacie do istniejących form reprezentacji w UE dodano szczebel niższy niż krajowy i skodyfikowano zasadę pomocniczości w prawie europejskim,
- kolejne poszerzenie kompetencji KR-u w **traktacie z Amsterdamu** (w którym przyznano Parlamentowi Europejskiemu prawo do bezpośrednich konsultacji z KR-em i poszerzono dziedziny, w których konsultacje z nim są obowiązkowe), w **traktacie z Nicei** (w którym nałożono wymóg, by członkinie i członkowie KR-u posiadali mandat wyborczy społeczności regionalnej lub lokalnej lub byli odpowiedzialni politycznie przed wybranym zgromadzeniem) oraz w **traktacie lizbońskim** (w którym przyznano KR-owi prawo do wnoszenia skarg do Trybunału Sprawiedliwości UE w celu ochrony jego prerogatyw lub w razie naruszenia zasady pomocniczości),

A także mając na uwadze:

- rezolucję „Wyniki **Konferencji w sprawie przyszłości Europy** i działania następcze” z dnia 30 czerwca 2022 r. ⁽¹⁾,
- swoją deklarację z okazji **10. Europejskiego Szczytu Regionów i Miast**, która została przyjęta w **Mons** dnia 10 marca 2024 r. ⁽²⁾,

Zgromadzenie polityczne regionów i miast UE

1. Zwraca uwagę, że Europejski Komitet Regionów powstał jako **zgromadzenie polityczne**. Powierzono mu reprezentowanie legitymacji i różnorodności europejskich gmin i regionów w procesie decyzyjnym UE, doradzanie instytucjom europejskim w sprawie przepisów mających wpływ na władze lokalne i regionalne za pośrednictwem ich demokratycznie wybranych przedstawicieli, przyczynianie się do stosowania zasad pomocniczości i bliskości oraz budowanie pomostów między obywatelami a instytucjami europejskimi, a także stanie na straży zasad pomocniczości i proporcjonalności na wszystkich etapach procesu legislacyjnego UE.
2. Zwraca uwagę, że KR opracowuje strategie polityczne i działania, które docierają do szerszego grona niż sami członkowie. Reprezentuje obecnie 1,2 mln polityków wybranych na szczeblu lokalnym i regionalnym w UE, którzy odpowiadają za połowę wszystkich inwestycji publicznych w UE, za jedną trzecią wydatków publicznych oraz za jedną czwartą dochodów podatkowych. Władze szczebla niższego niż krajowy są odpowiedzialne za wdrażanie do dwóch trzecich prawodawstwa UE, w związku z czym ich przedstawiciele mają możliwość zdobycia bezpośredniego doświadczenia oraz uzyskania informacji o sposobie, w jaki można zapewnić Europejkom i Europejczykom korzyści z polityki UE niezależnie od miejsca zamieszkania.
3. Podkreśla zasadniczy wkład KR-u w **najważniejsze etapy integracji europejskiej**. Ten wkład obejmuje czynną rolę członkiń i członków KR-u w Konwencji w sprawie przyszłości Europy w 2001 r., podczas którego powierzono KR-owi stanie na straży zapisanych w traktatach UE zasad pomocniczości i proporcjonalności, a także jego udział w Konferencji w sprawie przyszłości Europy w 2021 r. Konferencja dowiodła wartości dodanej aktywnego udziału regionów oraz władz lokalnych w opracowywaniu i realizacji polityki, a jej uczestnicy zalecili większe włączenie KR-u w kształtowanie polityki UE.
4. Podkreśla pierwszoplanową rolę, jaką władze lokalne i regionalne oraz KR odgrywały w ostatnich dziesięcioleciach i będą odgrywać w przyszłości w procesie **rozszerzenia UE**. Ta rola sprzyja współpracy i dialogowi między władzami lokalnymi i regionalnymi w UE oraz w krajach kandydujących, a zarazem zapewnia uwzględnienie wymiaru terytorialnego w procesie akcesyjnym, by uzyskać poparcie opinii publicznej dla rozszerzenia UE oraz przyczynić się do sprawnej integracji nowych państw członkowskich.

⁽¹⁾ Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Wyniki Konferencji w sprawie przyszłości Europy i działania następcze (Dz.U. C 375 z 30.9.2022, s. 9).

⁽²⁾ Deklaracja z 10. Europejskiego Szczytu Regionów i Miast, Urząd Publikacji UE (europa.eu).

5. Zaznacza, że jego postulaty oraz zalecenia polityczne opierają się na konkretnych i aktualnych informacjach zebranych w terenie oraz że nadal doskonalili swe zdolności analityczne, by jeszcze skuteczniej pomagać prawodawcom europejskim poprzez podnoszenie świadomości na temat wpływu Unii oraz jej polityki na społeczności lokalne i regionalne. Zwraca jednak uwagę, że niewystarczające zasoby ograniczały do tej pory jego dążenia, co z kolei pozbawia decydentów UE kluczowej wiedzy oraz najważniejszych danych mogących wesprzeć ich w pracach legislacyjnych.

6. Przypomina swój cenny wkład w opracowanie i propagowanie zasad **aktywnej pomocniczości oraz wielopoziomowego sprawowania rządów**, które mają zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania i legitymacji demokratycznej UE. Właściwe stosowanie tych zasad zapewniłoby bardziej oparte na dowodach i skuteczniejsze przepisy oraz strategie polityczne UE, a tym samym lepiej zaspokajałoby potrzeby obywateli europejskich.

7. Podkreśla, że wraz z władzami lokalnymi i regionalnymi **wspiera** władze lokalne i regionalne w **Ukrainie** od pierwszego dnia pełnowymiarowej inwazji na **ten kraj** w ramach **partnerskiej współpracy w celu realizacji natychmiastowych działań oraz długoterminowych projektów odbudowy**.

8. Z dumą odnotowuje zarówno swój wyjątkowy współudział w krzewieniu spójności terytorialnej jako pierwszoplanowego celu Unii Europejskiej, jak i swe pełne zaangażowanie na rzecz realizacji zasady „**nie szkodzić spójności**”. Zwraca uwagę, że propaguje nieustannie zarówno wymiar terytorialny polityki UE, jak i współpracę terytorialną oraz transgraniczną, a także dąży do tego, by w procesie decyzyjnym UE uwzględniano perspektywę lokalną i regionalną.

9. Podkreśla, że między innymi dzięki jego staraniom **Europejski Zielony Ład** przekształcił się w bardziej ukierunkowane terytorialnie ramy oparte na wielopoziomowym sprawowaniu rządów, uwzględniające różnorodne realia terytorialne i gospodarcze w całej UE. Podkreśla swoje aktywne zaangażowanie i wkład w globalne negocjacje klimatyczne w ostatnim dziesięcioleciu, podczas których zwracał uwagę, że władze lokalne i regionalne muszą uczestniczyć w wytyczaniu celów w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej, by ułatwić ich realizację. Opowiada się za lokalizacją **celów zrównoważonego rozwoju**, ponieważ zwiększy to odporność, dobrobyt i zrównoważoność w gospodarkach i w społeczeństwach europejskich.

Dalsza perspektywa

10. Zobowiązuje się do dalszego budowania pomostów między Europejczykami a instytucjami UE oraz do dalszego rozwijania własnych zdolności zbierania informacji w terenie w celu poprawy prawodawstwa europejskiego za pośrednictwem takich sieci jak RegHub, a także realizacji ocen oddziaływania terytorialnego oraz weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich.

11. Podkreśla, że globalne systemy ekologiczne, gospodarcze, społeczne i systemy bezpieczeństwa, a także UE jako ich integralna część, pilnie potrzebują reform. Komitet podkreśla decydującą rolę poziomu lokalnego i regionalnego w opracowywaniu innowacyjnych rozwiązań, które pozwolą stawić czoła głównym wyzwaniom społecznym. Apeluje przy tym, by stale uwzględniać kulturę i lokalną specyfikę. Miasta i regiony dobrze wiedzą, czym na co dzień żyją ich mieszkańcy, i jako społeczności mogą wnieść ważny wkład w lepsze warunki dla dobrostanu, umacniania społeczeństwa obywatelskiego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Demokracja, umiejętności, otwarta wymiana najlepszych praktyk i wiedzy opartej na badaniach naukowych oraz współpraca stanowią fundament rozwoju ludzkości, który należy wzmacniać zarówno w UE, jak i na świecie.

12. Potwierdza swoje zobowiązanie do promowania włączenia młodych ludzi w debaty polityczne na szczeblu UE. Wskazuje na swój program „Młode osoby z mandatem wyborczym”, dzięki któremu około tysiąca młodych, wybranych na szczeblu lokalnym polityków miało możliwość poznać bliżej proces decyzyjny UE i który uświadamia obywatelom wagę europejskiej współpracy między przywódcami lokalnymi z młodego pokolenia w całej Europie i w krajach sąsiednich.

13. Uważa, że **ambitna reforma funkcjonowania UE** jest konieczna, aby podołać przyszłym wyzwaniom. Niezbędne jest przy tym wzmocnienie roli KR-u w sprawach mających wpływ terytorialny. Dlatego z zadowoleniem przyjmuje apel Parlamentu Europejskiego o zainicjowanie Konwentu Europejskiego w celu przygotowania takich zmian w traktatach. Domaga się pełnego włączenia członkiń i członków KR-u we wszelkie przyszłe konwentu w sprawie przeglądu traktatów i podjęcia przy tym kwestii reformy Komitetu Regionów, w ramach której uznano by specyfikę regionów o kompetencjach ustawodawczych, zapewniając im odpowiednią formę uczestnictwa zgodną z zasadami pomocniczości i proporcjonalności.

14. Zamierza realizować **nową wizję współpracy** i podziału odpowiedzialności między wszystkimi szczeblami sprawowania rządów. Ponadto, aby kontynuować ciągłe starania na rzecz aktywnego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych we wszystkie etapy cyklu legislacyjnego, z niecierpliwością oczekuje na wdrożenie niedawno **odnowionych umów o współpracy** z Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim. W obu umowach uznano znaczenie KR-u jako zgromadzenia politycznego.

15. Oczekuje, że współprawodawcy uznają go za obserwatora w **negocjacjach trójstronnych** ⁽³⁾ na podstawie bardziej pluralistycznego **porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie uproszczenia i lepszego stanowienia prawa**. Spodziewa się również, że będzie uczestniczyć w **posiedzeniach Rady i grup roboczych** w obszarach polityki o silnym ukierunkowaniu terytorialnym i tym samym utoruje drogę do rozwinięcia swej roli instytucjonalnej.

16. Będzie nadal przyczyniać się do pielęgnowania **kultury gotowości i prognozowania strategicznego**. Stawia sobie za cel doskonalenie swej umiejętności oceniania prawodawstwa oraz inicjatyw UE z uwzględnieniem aspektu terytorialnego na podstawie informacji i doświadczeń zebranych w terenie.

17. Podkreśla znaczenie równowagi płci wśród swoich członków i wzywa wszystkie państwa członkowskie UE, by dążyły do zapewnienia równowagi płci przy mianowaniu członków Europejskiego Komitetu Regionów.

18. Stwierdza ponownie, że jego **podstawowym priorytetem jest obrona wartości demokratycznych** UE i że przyczyni się ona do sprostania wyzwaniom społecznym. Jego celem jest również zachowanie spójności społeczeństw europejskich, które zmagają się z coraz większą fragmentacją, zmianami demograficznymi, przemianami systemowymi oraz następującymi tuż po sobie kryzysami, przy czym opowiada się za podejściem „myśl globalnie, działaj lokalnie”.

19. Wzywa władzę budżetową Unii do współpracy z Komitetem w celu rozwiązania problemu strukturalnego niedoboru zasobów, co jest sprzeczne z duchem Traktatu, i ponownie wyraża ambicję wykorzystania wszelkich nowych zasobów do zwiększenia wkładu w prace prawodawców UE przy jednoczesnym wzmocnieniu więzi obywateli z Unią w terenie. W związku z tym podtrzymuje zobowiązanie do wykazania swej wartości dodanej i do dalszego rozwijania się jako proaktywna, dynamiczna, sprawna i innowacyjna instytucja.

20. Zobowiązuje się do dalszych prac nad wspieraniem i wzmocnieniem spójności terytorialnej jako pierwszoplanowego celu UE, który ma zasadnicze znaczenie dla interesów Komitetu. Będzie gwarantować uwzględnienie perspektywy lokalnej i regionalnej w procesie decyzyjnym z myślą o pełnej spójności terytorialnej, społecznej i gospodarczej. Będzie zabiegał, by samorządów lokalnych i regionalnych nie postrzegano jedynie jako wykonawców celów, które ustalono na poziomie centralnym. Samorządy powinny samodzielnie określać swoje potrzeby – które należy respektować.

Bruksela, dnia 20 listopada 2024 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
Vasco ALVES CORDEIRO

⁽³⁾ Zgodnie z opinią „Aktywna pomocniczość: podstawowa zasada w unijnym programie lepszego stanowienia prawa” (Dz.U. C, C/2024/5366, 17.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/5366/oj>).